

موادی از آیین‌نامه نحوه تنظیم و تحریر و نگاهداری دفاتر موضوع تبصره یک ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۶۶/۱۲/۳ که در تاریخ ۶۷/۱۲/۲۸ به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی رسیده است

ماده ۱- مقررات این آیین‌نامه شامل مودیانی است که در موعد مقرر در قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۶۶/۱۲/۳ مجلس شورای اسلامی، ترازنامه و حساب سود و زیان و یا حسب مورد حساب درآمد و هزینه و حساب سود و زیان خود را با رعایت مقررات مربوط تسلیم می‌نمایند.

ماده ۲- دفاتر قانونی مضمون این آیین‌نامه عبارتست از کلیه دفاتر روزنامه و کل اعم از مشترک یا جدا از یکدیگر و دفتر مشاغل (دفتر درآمد و هزینه) که قبل از ثبت هرگونه عملیات حسابداری در آنها، دفاتر روزنامه و کل مطابق مقررات مواد ۱۱ و ۱۲ قانون تجارت مصوب سال ۱۳۱۱ از طریق نماینده اداره ثبت اسناد و دفتر مشاغل از طرف ادارات امور اقتصادی و دارایی ذیربط امضاء و پلمپ گردیده و به فارسی تحریر شده باشد.

ماده ۳- دفتر روزنامه دفتری است که اشخاص حقوقی یا حقیقی کلیه عملیات مالی و پولی خود را اعم از خرید و فروش و دیون و مالیات و ظهنویسی و هرگونه مطلبی که ایجاد دین یا طلب کند و نیز عملیات محاسباتی را به تاریخ وقوع و سایر عملیات را که طبق اصول حسابداری و عرف متداول دفتری در پایان دوره مالی برای تنظیم حساب سود و زیان و ترازنامه لازم است بلا استثناء به ترتیب در آن ثبت کنند.

ماده ۴- دفتر کل دفتری است که کلیه عملیات ثبت شده در دفتر یا دفاتر روزنامه بر حسب سرفصل یا کدگذاری حسابها در صفحات مخصوص آن ثبت می‌شود به ترتیبی که نتیجتاً تنظیم حساب سود و زیان و ترازنامه از آن امکان‌پذیر باشد.

ماده ۷- دفتر معین دفتری است که برای تفکیک و مجزا ساختن هر یک از حسابهای دفتر کل بر حسب مقتضیات و شرایط حساب ممکن است نگاهداری شود. کارت‌های حساب در حکم دفاتر معین است.

ماده ۹- برگ یا مدرک حساب یا سند حسابداری عبارت از نوشته‌ای است که در آن یک یا چند مورد از عملیات مالی و پولی و محاسباتی انجام شده به حسابهایی که حسب مورد بدهکار

یا بستانکار گردیده تجزیه می‌شوند و چنین مدرکی پس از امضاء مرجع ذیصلاح و صدور آن قابل ثبت در دفاتر معین و روزنامه و کل است.

ماده ۱۵- پلمب دفاتر بین سال مالی مشروط بر این که تا تاریخ پلمب هیچ گونه عمل مالی و پولی صورت نگرفته باشد و همچنین تاخیر پلمب تا حد مجاز مقرر در تبصره‌های سه و چهار ماده ۱۲ آن آیین‌نامه در مورد دفتر روزنامه یا حسب مورد دفتر مشاغل ماده ۱۳ این آیین‌نامه در مورد دفتر کل، موجب غیر قانونی شناختن دفاتر نخواهد بود.

ماده ۱۷- مودیان مشمول این آیین‌نامه مکلفند برای هر سال مالیاتی دفتر یا دفاتر جدید ثبت و پلمب نمایند و در صورت استفاده از دفاتر ثبت و پلمب شده نانوینس سال یا سالهای قبل موظفند ظرف ۳۰ روز از تاریخ شروع سال مالیاتی جدید مراتب را با ذکر مشخصات دفاتر مزبور به حوزه مالیاتی ذیربط اعلام نمایند.

ماده ۱۸- مؤدیانی که از سیستمهای مکانیکی یا الکترونیکی استفاده می‌نمایند موظفند حداقل ماهی یک بار خلاصه اسناد داده شده به ماشینهای مکانیکی یا الکترونیکی را در دفتر روزنامه ثبت و حداکثر ظرف مهلت تعیین شده در ماده ۱۲ این آیین‌نامه به دفتر کل منتقل کنند و علاوه بر این به منظور تسهیل رسیدگی باید آیین‌نامه یا دستورالعملهای کار ماشین و برنامه‌های آن را در اختیار ماموران رسیدگی قرار دهند.

ماده ۱۹- اعمال زیر در دفتر نویسی ممنوع است:

الف- قلم زدن مندرجات دفاتر قانونی و نوشتن بین سطور و حاشیه آنها.

ب- تراشیدن و پاک کردن مندرجات دفاتر قانونی.

ج- محو یا ناپدید کردن مندرجات دفاتر با رنگ یا جوهر و یا هرگونه وسایل شیمیایی و

نظایر آنها.

د- جای سفید گذاشتن در هر صفحه بیش از حد معمول در دفاتر قانونی و همچنین سفید ماندن تمام یک یا چند صفحه از دفاتر روزنامه و مشاغل در اثناء عملیات.

ه- بستانکار شدن حسابهای نقدی و بانکی.

ماده ۲۰- تخلف از تکالیف مقرر در این آیین‌نامه در موارد زیر موجب رد دفاتر می‌باشد:

الف - در صورتی که دفاتر ارائه شده به نحوی از پلمب خارج شده و یا فاقد یک یا چند برگ باشد.

ب - عدم ثبت یک یا چند فعالیت مالی و پولی در دفاتر به شرط احراز.

ج - تقدم ثبت یک یا چند معامله نسبت به تاریخ وقوع آنها.

د - ثبت تمام یا قسمتی از یک فعالیت در حاشیه.

ه - ثبت تمام یا قسمتی از یک فعالیت (آرتیکل) بین سطور.

و - تراشیدن و پاک کردن مندرجات دفاتر به منظور سوء استفاده.
ز - جای سفید گذاشتن بیش از حد معمول در صفحات و سفید ماندن تمام صفحه در دفتر روزنامه و دفتر مشاغل به منظور سوء استفاده به استثنای موارد مذکور در تبصره ماده ۱۹ این آیین نامه.

ح - محو کردن مندرجات دفاتر با وسایل شیمیایی.
ط - ناپدید کردن مندرجات دفاتر بارنگ یا جوهر و نظایر آنها به منظور سوء استفاده.
ی - بستانکار شدن حسابهای بانکی و نقدی، مگر این که حسابهای بانکی با صورتحساب بانک مطابقت نماید و یا بستانکار شدن حسابهای بانکی یا نقدی ناشی از تقدم و تاخر ثبت حسابها یا دریافت و پرداخت باشد که در این صورت موجب رد دفتر نیست.
ک - تاخیر تحریر دفتر روزنامه و دفتر مشاغل زاید بر حد مجاز مقرر در تبصره های ۲ و ۳ و ۴ ماده ۱۲ و تاخیر تحریر دفتر کل زاید بر حد مقرر در ماده ۱۳ و تاخیر تحریر زاید بر حد مقرر در ماده ۱۸ این آیین نامه.

ل - عدم ثبت خلاصه عملیات شعب در دفاتر مرکز طبق مقررات ماده ۱۱ این آیین نامه.
م - عدم ارائه آیین نامه یا دستورالعملهای کار ماشین و برنامه های آن در مورد اشخاصی که از سیستمهای مکانیکی یا الکترونیکی استفاده می نمایند.
ن - اشتباه حساب حاصل در ثبت عملیات مؤسسه در صورتی که نسبت به اصلاح آن طبق مقررات تبصره ماده ۱۰ این آیین نامه اقدام نشده باشد.

س - استفاده از دفاتر نانویس سال یا سالهای قبل در صورتی که مشخصات آنها در مهلت مقرر در ماده ۱۷ این آیین نامه به حوزه مالیاتی ذیربط اعلام نشده باشد.
ع - عدم ارائه یک یا چند جلد از دفاتر ثبت و پلمب شده (ولو نانویس).